

2. huhtikuuta 2017
18:35

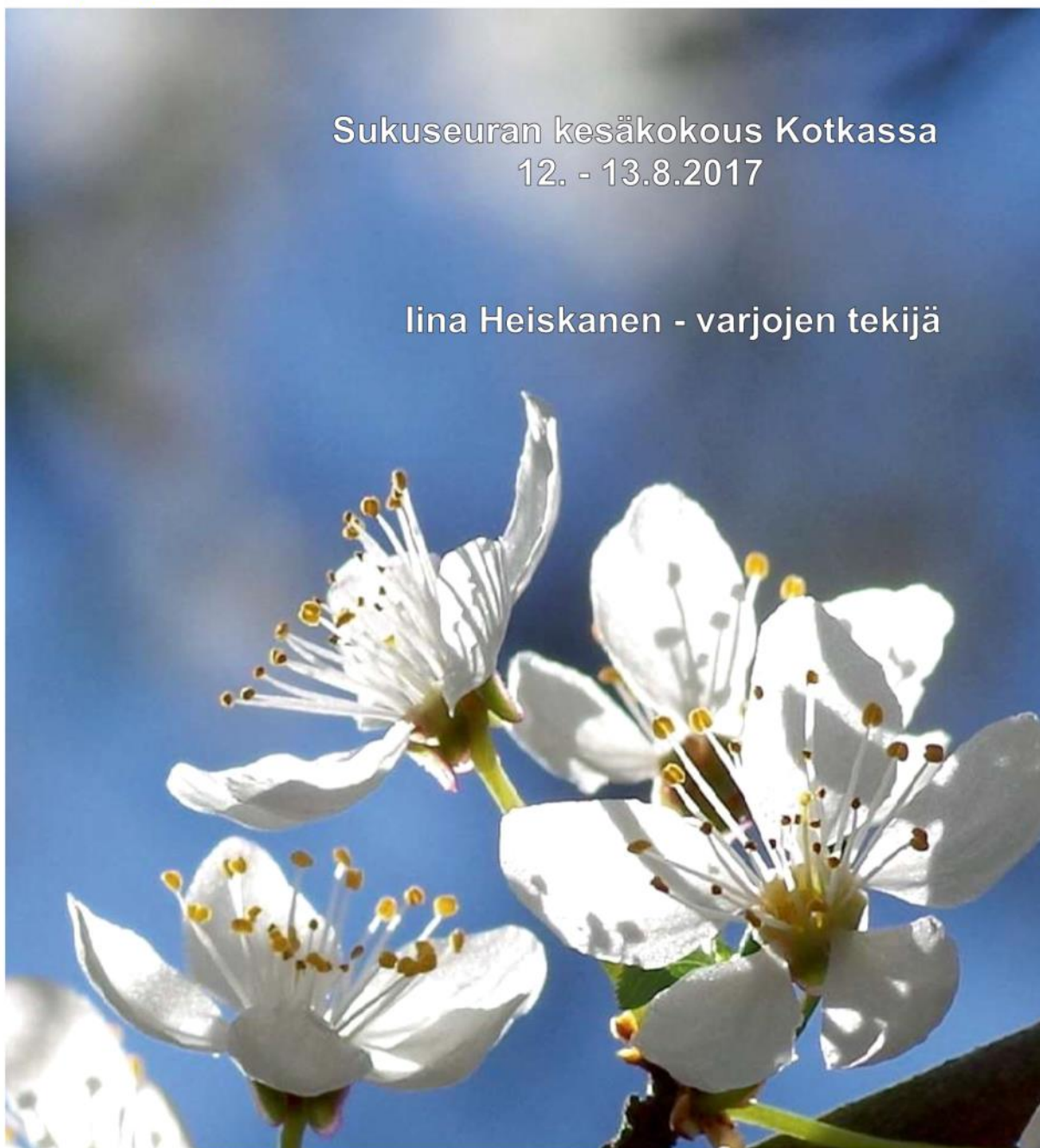

heiskaset

Heiskasten sukulehti nro 1/2017

Sukuseuran kesäkokous Kotkassa
12. - 13.8.2017

Iina Heiskanen - varjojen tekijä

Sisältö

Puheenjohtajan tervehdys	
3	
Toimituksen palsta	4
Jaa rohkeasti, toimi läpinäkyvästi	5
Iina Heiskanen - varjojen tekijä	6
Hääpuhe avioparille Äänislinnassa	8
Heiskasten sukututkimus- ja DNA-projekti	9
Tuusniemen Heiskaset vuosisatojen saatossa	13
Maarianvaaran Aleksanteri Heiskanen	17
Muistelmaa Vuoksenrannan suojeluskunnasta ja lotista	20
Kuolleita	22
In Memoriam - Bo Weckström	23
Heiskasten sukuseura ry	

heiskaset

Jäsenlehti 1/2017 nn. vuosikerta

Julkaisija: Heiskasten sukuseura ry

Y-tunnus: 204431-3

Heiskaset-lehden toimitusneuvosto: Hannu Heiskanen ja Perttu Kähäri

Vastaava päätoimittaja: Perttu Kähäri

Taitto: Susan Wilander

Heiskaset-lehden tunnus: Toivo Heiskanen

Kannen kuva: Luumunkukkia. **Kuva:** Daniel Wanke.

Paino: Digipaino Keuruskopio Oy, Keuruu **ISSN:** ???

Kuva: Jobanna84

Puheenjohtajan tervehdys

Näin maaliskuun loppupuolella ainakin Etelä-Suomessa alkaa talvi olla jo pikkuhiljaa takanapäin. Talvi ei ollut kovin ankara ainakaan säiden suhteen. Muutama lyhyt pakkaskausi ja lunta täällä etelässä normaalia vähemmän. Rautakauppa-alalla ikänsä toimineena sitä toivoisi aina muutamaa kunnan lumipyryä ja pakkasjaksoa, jotta lumityökalu- ja lämmitinkauppa kävisivät...

Ensi kesän Heiskasten sukutapaamisen ja varsinaisen sukkokokouksen valmistelut ovat nyt hyvässä vauhdissa. Tänä vuonna kokoonnumme merihenkiseen Kotkaan, jossa asuu yllättävän paljon Heiskasia. Osan heistä esivanhemmat muuttivat tänne "savolaisten Amerikkaan" jo 1900-luvun alkuvuosien puunjalostusteollisuuden ja satamatoiminnan vilkastumisen myötä. Kesän sukutapaamisesta kerrotaan tarkemmin toisaalla tässä lehdessä.

Kirjoittaessani tätä tervehdystä sain valitettavan suruviestin seuramme hallituksen jäsenen ja Heiskaset lehden päätoimittajan Bo Weckströmin poismenosta. Lehden vetovastuun otti tästä osin jo Bon suunnittelema numerosta lähtien varapuheenjohtajamme Perttu Kähäri. Bon muistokirjoitus löytyy myös tästä lehdestä.

Kesäkokouksessamme valitaan seuralle uusi hallitus. Nyt on tilanne, että nykyhallituksesta on jäämässä pois useita "täysin palvelleita" aktiiveja ja heidän tilalleen tarvitsisimme kipeästi uusia jäseniä. Hallitustyöskentely on mielenkiintoista ja antoisaa työtä, eikä vaadi kovin suurta sitoutumista. Oivallinen harrastus siis!

Olethan yhteydessä allekirjoittaneeseen, jos homma vähänkin kiinnostaa.

Oikein mukavaa kevään odotusta kaikille lukijoille!

Kotkassa maaliskuussa 2017

*Hannu Heiskanen
puheenjohtaja
Heiskasten sukuseura ry.*

Toimituksen palsta

Tämä toimituksen tervehdys tulee nyt uudelta päätoimittajalta. Vielä helmikuussa edellinen päätoimittaja Bo Weckström valmisteli tätä lehden numeroa, mutta sitten hän sairastui vakavasti ja otin lehden tehtäväksi yhdessä vaimoni Susan Wilanderin kanssa. Suuret kiitokset Susanille – ilman häntä tämä numero ei olisi valmistunut.

Olemme kaikki hyvin surullisia Bon poismenosta. Me menetimme viisaan ja tarmokkaan ystävän ja lehtemme menetti oivallisen päätoimittajan. Ihailin tapaa, jolla Bo lähti hoitamaan tehtävää ilman aiempaa kokemusta lehden tekemisestä. Kaiken lisäksi hän ryhtyi hoitamaan taittoakin itse ja opetteli sen taidon seuraa auttaakseen. Bo on meille esimerkkinä siitä, kuinka voimme rohkeasti lähteä tekemään uusia asioita – niin nuorena kuin vanhempanakin.

Tämä lehtemme numero onkin täynnä mielenkiintoisia kertomuksia ihmisistä, niin

menneiden polvien kuin nykyisistä sukumme jäsenistä. Kannattaa lukea vaikkapa taiteilija Iina Heiskasesta ja hänen taiteestaan tai vastikään palkitun Kaija Heiskasen kirjoitus Aleksanteri Heiskasesta – ja tietysti kaikki muutkin jutut!

Mielestäni tästä sukuseuratoiminnassa onkin kysymys: meistä ihmisistä. Siitä miten toistemme tapaaminen tilaisuuksissamme antaa meille mahdollisuuden oppia toisiltamme ja iloita elämästä yhdessä. Yhtälailla lehtemme tarkoitus on tuoda toiset Heiskaset lähellemme ja kertoa heidän tarinoitaan. Uskon, että toisten tunteminen ja ymmärtäminen auttaa meitä ymmärtämään myös itseämme – mistä tulemme ja keitä olemme.

Antoisia lukuhetkiä lehtemme parissa!

Perttu Kähäri

Heiskaset-lehti

Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa 2017. Lehden tarkoitettu aineisto pyydetään lähettämään 20.8.2017 mennessä päätoimittajalle: Perttu Kähäri, perttu.kahari@aalto.fi.

Lähetäthän tekstit mieluiten Word-tiedostoina. Kuvien tulisi olla resoluutioltaan min. 300 dpi.

Kaikki sukuseuraan ja Heiskasiin liittyvä aineisto teksteineen ja kuvineen on tervetullutta. Varmistathan, että tekstien ja kuvien julkaisuun on lupa.

Lisäksi Sukuseuran arkistoon voidaan tallentaa Heiskasten suvun aineistoa: asiakirjoja, kirjoja, valokuvia jne.

Jaa rohkeasti, toimi läpinäkyvästi

Moni johtaja tekee työtään yksin. Pääjohtajan pesti ei tarjoa useinkaan mahdollisuutta jakaa ajatuksia, ideoita ja tunteita vapaasti kollegojen kanssa. Osa tästä on ylivarovaisuutta. Laajempi jakaminen on mahdollista.

Jakava ja avoin johtamisote edellyttää työyhteisöltä kypsyyttä, kun toimintatapa ei tarjoa mahdollisuutta katsoa ylöspäin ja sitä kautta väistää vastuuta. Mutta mitenpä ihmiset oppivat kantamaan vastuuta muuta kuin kantamalla vastuuta?

Jakaminen, ideointi, itsen kehittäminen ohjatusti ja omien ajatusten kyseenalaistaminen, sekä tottumusten kyseenalaistaminen, tuottavat kaikki jotakin parempaa organisaatiolle. Vähintäänkin se laskee eettisten riskien realisoitumisen todennäköisyyttä. Samalla johtajan paine olla pelastava, tietävä sankari vähenee.

Jakaminen varmistaa, että vähemmän asioita tapahtuu salassa, päätöksiin tulee useampia näkökulmia, jolloin niiden laatu paranee. Jatkuva kehittyminen sekä estää "minä tiedän paremmin kuin muut" -syndrooman kehittymistä että pitää ajassa kiinni, jolloin "näin on aina tehty" -sokeus saa vähemmän tilaa.

Kavereidenkin kanssa voi jakaa

Hyvä veli -verkostoja perustellaan toisinaan sillä, että siellä johtajat voivat vertaistensa kesken jakaa ajatuksia, ideoita ja tunteitaan. Aina kun tämä jakaminen toimii, se on hyvää. Asioista keskusteleminen lisää tietoisuuden syvyyttä, "tuuheuttaa" asioiden ja kokemusten merkityksiä ja siten avaa uusia näkökulmia tuttuihin asioihin. Ehkä joku kehtaa kysyä senkin, onko idea aivan pölö?

Toisinaan käy niin, että verkosto toimiikin pakkopaitana, ohjaa toimimaan tietyn roolin mukaan sen sijaan, että keskustelu vapauttaisi ja avaisi uusia kysymyksiä. Jos on mukana pakkopaita-porukassa, kuka uskaltaisi avata pelin ja alkaa puhua oikeasti?

Jakamista on tuettava

Ville Kivimäen väitöskirja, *Battled Nerves: Finnish Soldiers' War Experience, Trauma, and Military Psychiatry 1941-44* avaa meille sitä traumaattista oppimiskokemusta, minkä sota toi. Selviytymisen pakon keskellä pidettiin epänormaalina sitä, että sota vaikutti ihmiseen. Terve reagointi epänormaaliin tilanteeseen haluttiin marginalisoida sen pelossa, että reaktiot "leviävät". Tutkija arvioi, että nyky-yhteiskunnassa elävät kovuuden ihannointi ja tunteiden kätkeyminen ovat osaltaan sotien seurausta.

Tässä on meille kaikille haaste roolista riippumatta: miten tuemme johtajien henkistä kasvua, jakamista ja kehittymistä lämmöllä? Haaste on sama sekä johtajalle itselleen että hänen ympärillään toimiville. Erityisen kriittinen kysymys tämä on työnantajalle. Ylin johto on nimittäin yrityksen suurin eettinen riski. Ja mahdollisuus.

Henkilökohtainen kasvu on eri asia kuin asioiden tietäminen tai satunnainen jutustelu kaveriporukassa. Voihan uskotella itselleen että satunnainen ajattelu on kasvattavaa. Se on aivan yhtä kasvattavaa kuin satunnainen kuntoilu on kuntoa nostattavaa.

Erika Heiskanen

CEO, PsM, partner, laillistettu psykologi, Juuriharja Consulting Group Oy

Iina Heiskanen - varjojen tekijä

Heiskasilla on lahjoja ja intoa monelle alalle - tunnetuksi olemme tulleet mm. sotilas-sukuna. Suvussa on kuitenkin myös paljon taiteilijoita ja tässä jutussa esittelemmekin kuvataiteilija Iina Heiskasen.

Iina Heiskanen on helsinkiläinen ja kulttuuri-perheestä. Hänen isänsä Seppo Heiskanen on kulttuurin monityöläinen ja äitinsä Johanna Jokipaltio lastenkirjailija ja kuvittaja. Iinan ja hänen isänsä sukujuuret ovat Hämeessä, mutta sukuhaara ei ole tiedossa. Iinan täti Liisa Hakkarainen on kuitenkin tehnyt viime vuosina sukututkimusta, joten toivottavasti yhteys muihin sukuhaaroihin löytyy tätä kautta.

Iinan lapsuudenkodissa taide oli aina läsnä ja osa elämää. Ajatus taiteen opiskelusta syntyi jo nuorena ja Iina opiskeli kuvataidekasvatuksen maisteriksi Taideteollisessa korkeakoulussa. Jo silloin hän opiskeli sivuaineena taidegrafiikkaa ja taiteen tekemisen myötä Iina tunsu tarvetta syventää osaamistaan. Niinpä hän hakeutui Taideyliopiston Kuvataideakatemian maisteriohjelmaan, josta hän valmistui 2016.

Iina on toiminut opetustehtävissä mm. Helsingin kuvataidekoulussa. Hän on myös tehnyt kuvituksia piirros- ja akvarelliteknikoilla. Viime vuosina Iina on kuitenkin suuntautunut yhä enemmän oman taiteen tekemiseen ja keskittynyt taidegrafiikkaan.

Hän on pitänyt viime vuosina lukuisia yksityisnäyttelyitä, joista viimeisin oli Galleria Katariinan studiossa Helsingissä elokuussa. Suurin osa esillä olleista töistä oli puupiirroksia japanilaiselle kozo-paperille. Puupiirroksilla on Japanissa pitkät perinteet ja Iina viettikin muutama vuosi sitten kesän residenssissä Japanissa perehtymässä perinteisiin tekniikoihin.

Aasia kiinnostaa Iinaa muutenkin ja hän on matkustellut siellä paljon. Idean viimeisimpään kiinnostuksen kohteeseensa, varjoihin, hän sai kuitenkin aivan toisaalla, New Yorkissa.

Kuvataiteilija Iina Heiskanen

”Olin Metropolitanissa katsomassa antiikin taidetta, kun huomasin millaisia varjoja esineistä muodostui lattialle”, Iina kertoo. Hän huomasi, että teosten varjot muodostivat aivan oman visuaalisen maailmansa, johon liittyivät vielä taidetta katsovien ihmisten varjot.

”Museossa ei usein saa valokuvata, mutta pyysin luvan kuvata varjoja ja henkilökunta ymmärsi heti minua. Sain luvan ja toiseen kerrokseen mennessäni siellä jo tiedettiin, mitä olin tekemässä”, Iina jatkaa nauraen. Kokemus oli inspiroiva ja sen jälkeen Iina on kuvannut varjoja useissa muissakin paikoissa, mm. Venetsiassa.

Iina kerää materiaalia teostensa pohjaksi valokuvaamalla ja työstää aiheita eteenpäin puupiirroksiksi.

”Kolmiulotteiset teokset litistyvät tasoon ja yhteydestään irrotettuina varjot eivät enää näytä

teoksen alkuperää vaan synnyttävät uusia kokonaisuuksia”, Iina kuvaa teoksiaan. Hän jatkaa: ”Varjojen maailmassa minua kiinnostaa se, että varjoja ei varsinaisesti ole tarkoitettu havainnoitaviksi, mutta niiden rooli kolmiulotteisen tilan kokemisessa ja ajan kulumisen kuvana on inspiroiva ja mystinen.”

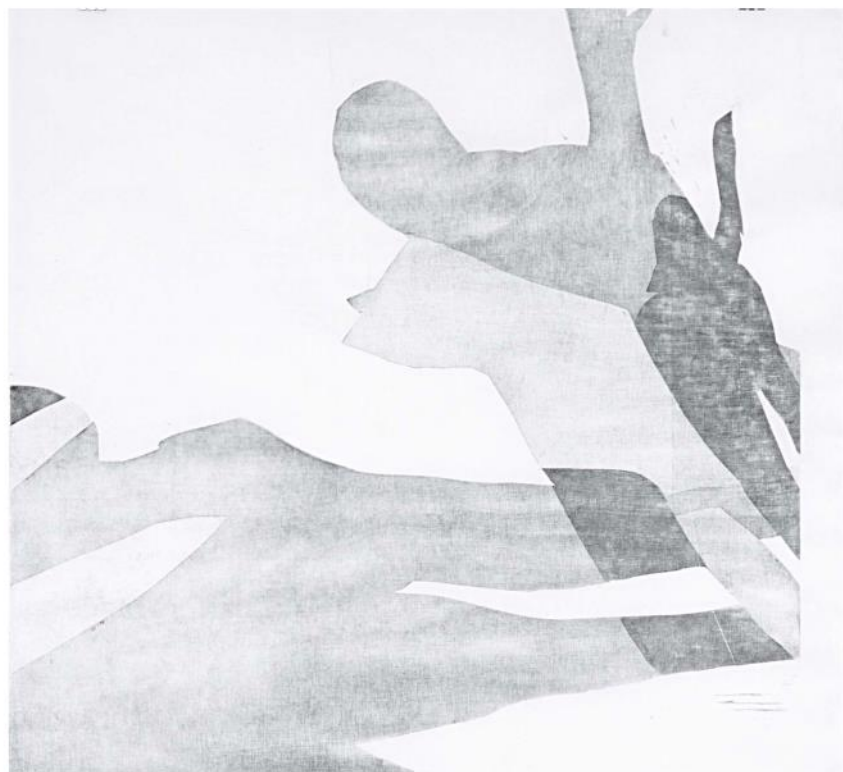
Teokset ovatkin hiukan mystisen oloisia, samanaikaisesti käsittämättömiä ja kuitenkin tutun oloisia. Työt ovat miettimään panevia ja puhuttelevia. Varjot ovat seuranamme lähes aina, ja kuitenkin – tai ehkä juuri siksi – emme juurikaan kiinnitä niihin huomiota. Lisäksi ne muuttuvat joka hetki, varsinkin päivänvalossa ollessamme. ”Varjo pelkistää ja on aina läsnä”, Iina toteaa.

Iina kertoo, että taide on hänelle tapa hahmottaa maailmaa. Hänen taiteensa perustuukin paljon ympäristöstä tehtyihin havaintoihin. Hän muistaa, että lapsena hänen vanhempansa ke-

hottivat häntä kaupungilla kulkiessa katsomaan paitsi eteensä, myös ylös. Hän onkin taiteessaan aiemmin tarkastellut kaupunkia ja kaupunkirakennetta, mm. talojen kattoja. Kunkin näyttelyn teema syntyy kokonaisuudesta, jonka parissa hän kulloinkin työskentelee.

Iina Heiskasen seuraava näyttely on **Galleria G:ssä, Helsingissä 26.4.-21.5.2017**. Kannattaa käydä katsomassa!

Perttu Kähäri

Iina Heiskasen teos Anonymous 12:56, puupiirros, 50x70 cm, 2016

Heiskaset 1/2017

7

Hääpuhe avioparille Äänislinnassa

Edesmennyt isäni Lassi Pekkarinen kirjoittaa muistelmissaan:

”Eräänä juhannuksena Äänislinnan kenttäsairaalan pihalla juhannuskoivujen katveessa oli lääkäri **Lily Bestmanin** ja lääkäri kapteeni **Yrjö Heiskasen** häät. Valkoisilla liinoilla peitetyt monet pitkät pöydät oli katettu, hääkahvit siinä juotiin, ehkä satakunta henkeä oli läsnä. Lääkintämajuri Artturi Pulkkinen puhui ja minä puhuin sen jälkeen. Seuraavana päivänä hämmästyin, kun komendantti toi viestin, että vastaviihityt olivat pyytäneet minua tulemaan heidän huoneeseensa. Kun menin sinne, asia oli se, että he toivoivat, että kirjoittaisin puheeni heidän vieraskirjaansa, häälahjasellaiseen, ja sen toivomuksen täytin huoneessani.”

Seuraavassa on Lassi Pekkarisen puhe:

”Hääpuhe avioparille Äänislinnassa v. 1943
Tapaus tohtori vastaan tohtori Heiskasen
johdosta 24. 6.

Kun tänään, kesän suurimpana juhlapäivänä on yhdistetty kaksi kättä ja kaksi sydäntä liittoon, Neiti tohtori Bestmanin ja Herra tohtori Heiskasen, niin pyydän sydämeni suurella riemulla saada lausua KS 15 aliupseerien ja miehistön runsaat onnittelut teidän juuri sinetöidylle liitolle.

Olemme iloiset siitä, että tämä juhannusjuhlapäivä on meillekin täten tullut kahta vertaa suuremmaksi juhla kun olemme saaneet kunnian olla läsnä häävierainanne.

Tämä hääjuhla on erikoinen, sukulaiset ovat mahdollisimman vähälukuisina edustettuina, entiset tuttavat ja ystävät eivät ole täällä vaan vierainanne on kokonaan uusi tuttavapiiri, johon mekin kuulumme ja olemme asevelistävänä täällä.

On suurenmoinen poikkeus sekin, että nämä

teidän arvoisan hääparin häät vietetään täällä kaukana sotatoimialueella, näin sodan aikana, jonka vuoksi se meillekin tuottaa hetken unohtusta tästä vaikeasta ajasta – mekin tunnemme saavamme niin täyteläistä juhlariemua sydämiimme.

On juhannus. Nuo koivut tuutivat tuulessa, nekin kuin kesän riemusta hymyilsivät meille. Näiden lehdissä on niin vihreä kauneus ja ne niin vallattomina kahisevat tuulessa. Meidän jalkojemme alla on vihreä, pehmoinen häämatto. Tuntuu, kuin olisimme jumalaisessa hääsalissa, jossa kattona on niin pehmoinen, sininen taivas.

Kun tällaisessa luonnon salissa syvennymme ajattelemaan hetken kauneutta ja merkitystä, niin se varmaan lumoo meidät kaikki unelmoimaan, oi jospa tällaista juhannushääjuhlaa saisi ihminen viettää läpi elämänsä joka hetki, joka päivä ja yö. Ja tästä kaikesta – tästä juhlamielestä kiitollisina tahtoo sydän tuoda huulille sanat:

*Oi onnetar, tule ja kanna maljas,
täydet lempesi taivaiset
ylitse vuotavaa rakkautta läikkeen
ne teidän juotavaksenne anna.
Onni linnan muurina olkoon,
johon ei murbe pystyä voi.
Oi soikaa sydämissänne säveleet
hääkellojen riemua ikuista.
On linnan silloin paratiisi,
jossa aina – aina voi rakastaa.*

Miehistön puolesta
Lassi Pekkarinen 1943
Äänislinnan (Petroskoin) Metsäkoulun
kukkulalla (Aunuksen radion naapurissa)”

Isä-Lassin muisteloista koonnut *Marketta
Pekkarinen-Kouki*

Heiskasten sukututkimus- ja DNA-projekti

Seuraavassa Heiskasten sukuseuran sukututkimusprojektia vetävän Ari Kolehmaisen tuorein raportti tutkimuksen tähänastisista tuloksista. Ari tulee pitämään projektin loppuesitelmän Heiskasten sukkokokouksen yhteydessä järjestettävään sukujuhlaan 12.8.2017 Kotkan Merikeskus Wellamoon. Toivoisin vielä vapaaehtoisia näytteenantajia Arin alla olevan jutun sukuhaarojen jäseniltä. Yhteydenotot käyvät esimerkiksi minun kauttani.

Hannu Heiskanen
Sukututkimusvastaava

DNA-tutkimusten osalta viime vuoden loppu ja tämän vuoden alku ei ole tuonut uusia merkittäviä tuloksia. Toinen Pielisjärven Heiskasten testi valmistui, mutta testihenkilön Heiskas-linja kulki kerran naisen puolelta (Samuel Siirinpoika Heiskanen s. 1838, sukkikirjan taulu 45, Suur-Pielisjärven haara), joten päädyttiin muuhun isälinjaan kuin Heiskasiin.

Tämän Samuel Siirinpoika Heiskasen isän suku ei vielä selvinnyt, sillä tarpeeksi läheisiä osumasukuja ei tällä hetkellä ole testattu. Tämä sukuhaara on kuitenkin samaa I-M253 haploryhmää kuin Tuusniemen Heiskaset. Joskin puhutaan täysin eri alahaploryhmistä ja Tuusniemen Heiskasten ja tämän sukuhaaran isälinjan yhteys on kaukana esihistoriassa.

Lähimmät osumat Samuel Siirinpoika Heiskasen isälinjalle tulevat Ilmajoelta ja muutenkin haploryhmän painopiste on selvästi Länsi-Suomessa. Yksittäisiä 67 markkerin osumiin sisältyviä sukuja löytyy kyllä Itä-Suomestakin: esimerkiksi Kokot Liperistä ja Savolaiset Kaavilta.

Heiskasten DNA-testit valmiita

Sukuseuran kustantamat Heiskasten DNA-testit ovat nyt kaikki valmistuneet ja siirrytään kohti seuraavaa vaihetta eli yksittäisten kiinnostuneiden henkilöiden omaraahoitteisiin testeihin.

Tämä saatiin jo hyvin alulle kun eräs Heinäveden Heiskanen, siis suoraa isälinjaa kanta-Heiskasista, tilasi 67 markkerin testin ja tuloksia odotellaan kevään aikana. Myös ainakin Pälkjärven Heiskasten haara on ilmaissut kiinnostusta DNA-testiä kohtaan. Yritänkin nyt talven ja kevään aikana etsiä vapaaehtoisia Heiskasia testeihin niistä sukuhaaroista joista DNA-tulokset puuttuvat. Näin saadaan täydennettyä kuvaa Heiskasten sukuhaarojen välisistä suhteista.

Tuusniemen Heiskasten alkuperä

I-haploryhmää olevien Tuusniemen Heiskasten alkuperää olisi myös hyvä vielä lisää selvittää DNA:n avulla. Jos löydettäisiin testihenkilöt heille lähimmästä, myös Vehmersalmen

Enonlahdelle yhdistyvistä haaroista, saataisiin muutama sukupolvi taaksepäin varmistusta heidän isälinjastaan.

On tietenkin erittäin todennäköistä että isälinja on näilläkin sama kuin jo testatuilla Paavo Ollinpoika Heiskasen jälkeläisillä (sukukirjan taulu 3, sivu 26).

Tuusniemen Heiskaset, eli tämä aiempi Enonlahden sukuhaara, polveutuu kuitenkin eri tavoin kanta-Heiskasista kuin Heiskasten sukukirjan sivulla 368 esitetään. He eivät ole Tahvo (s. n. 1500) ja Kauppi Heiskasen (s. n. 1520) jälkipolvea, vaan vanhin sukuhaaran runnettu kantaisä on Olli Heiskanen, joka asui Enonlahdella todistetusti jo vanhimman maakirjan v. 1541 aikaan, tuolloin yhdessä Niilo Heiskasen kanssa. Taloa verotettiin tosin Rantasalmen Keriharjun neljänneksen Tavinsalmen pitäjän perustamiseen asti, joka tapahtui vuonna 1548. Talo sijaitsi käytännössä kuitenkin jo Enonlahdella.

On siis kaksi vaihtoehtoa, joko vanhin Olli Heiskanen on jo eri isälinjaa kuin N-haploryhmän Heiskaset tai isälinjan suku vaihtuu jossain vaiheessa 1500-luvulla tai 1600-luvun alussa. Muistettava on myös se että Ylä-Savon, Pielisen Karjalan ja Kuusamon Heiskaset muodostavat myös oman erillisen ja vanhan isälinjan.

Erilliset isälinjat

Muissakin laajoissa sukuseurojen DNA-projekteissa on tullut vastaan erillisiä isälinjoja. Jos sukunimi on ollut lähtöisin pieneltä maantieteelliseltä alueelta ja voidaan puhua ns. paikallissuvusta, tällöin erilliset isälinjat selittyvät yleensä niin, että sukunimi on tullut varhain äidin puolelta. Laajoissa yleisnimissä, joita on ympäri Savoa ja ehkä Karjalaakin, on useita erillisiä kantaisiä ja sukunimi on syntynyt eri tahoilla.

Heiskasia oli asiakirjojen alkaessa, vuonna 1541, vain kahdeksan miestä kuudessa talossa. Juvan Joroisten neljänneksen 1. kymmenyksessä Heikki Heiskanen, Juvan Joroisten 3. kymmenyksessä oli kolme Heiskasten taloa, jotka omistivat Pekka Heiskanen, Heikki Heiskanen ja kolmannessa talossa yhdessä Lauri ja Reko Heiskanen. Juvan

Vesikansan neljänneksen Heiskasten taloa isännöi Mikko Heiskanen ja Rantasalmen Keriharjun neljänneksessä verotettiin Pohjois-Savon uudisasutusalueen eli Enonlahden Olli ja Niilo Heiskasen arviokuntaa. Leppävirran Valkeamäen Kauppi Heiskasen uudistalo laitettiin verolle vasta vuonna 1546.

Heiskasten keskittymä

Varsinainen Heiskasten keskittymä, kuten kerran aiemmassakin väliraportissa kerroin, oli Joroisten keskuseudulla (Joroinen, Joroisniemi ja Häyriä). Täältä Heiskaset levittäytyivät kohti Pohjois-Savoa ja jo 1550-luvulla myös Kainuuseen (Tahvo Heiskanen) ensimmäisten savolaisten uudisasukkaitten joukossa.

Ottaen huomioon suvun paikallisuuden, on luultavaa, että jokin yhteys varhaisilla Heiskasilla keskenään oli, vaikkakaan kaikki eivät ehkä enää 1540-luvulla olleet samaa isälinjaista sukua. Näihin tulee tarkennusta tutkimusraportissani kun kokoaan tutkimustulokseni yhteen.

Perinteisen sukututkimuksen osalta tämä vuosi tulee olemaan mielenkiintoinen, kun elokuun sukukokoukseen mennessä valmistuu tutkimusraporttini 1500 – 1600-luvun Heiskasten sukuhaaroista. Paitsi, että käyn läpi kaikki Heiskasten sukuhaarojen vaiheet ja polveutumisen, käsittelen laajemmin myös DNA-projektia ja sen tuloksia. Kulkevathan nämä käsi kädessä, DNA-tutkimus perinteistä sukututkimusta tukien.

Lisää DNA-testejä kaivataan!

Toivottavasti talven ja kevään aikana saadaan myös lisää Heiskasia vapaaehtoisvoimin lähtemään mukaan DNA-projektiin ja testaamaan Y-kromosominsa. Se auttaisi suuresti koko suvun yhteistä projektia. Mittakaavassaan Heiskasten DNA-projekti on jo nyt melko suuri suomalaisten sukuseurojen keskuudessa.

Terveisin,
Ari Kolehmainen
Mikkelissä 23.1.2017

Muistin virkistämiseksi DNA tutkimussanastoa

DNA

DNA sisältää ihmisen perimän, geenit, jotka lapsi saa biologisilta vanhemmiltaan. DNA-sukututkimus antaa vastauksia periaatteessa kahteen kysymykseen:

1) DNA-tutkimus kertoo henkilön esihistoriasta. Se kertoo, mihin ihmiskunnan alkuhämärässä syn-tyneeseen "klaaniin" ja sen sukuhaaroihin henkilön suora isälinja ja suora äitilinja kuuluvat. Tutki-muksen myötä selviää, minkälaisen vaelluksen esivanhemmat ovat maapallolla tehneet, ennen kuin on päädytty nykyisille asuinsijoille.

2) DNA-tutkimus löytää geenisukulaisia, kun DNA-näytettä verrataan muiden testin tehneiden näytteisiin, jotka ovat tutkimuslaitoksen tietokannassa. Samalla tutkimus antaa ennusteen siitä, kuinka läheistä sukua kukin vertailussa löytynyt DNA-sukulainen on. Ennuste kertoo, kuinka monta sukupolvea sitten henkilön ja kunkin "osuman" viimeinen yhteinen esivanhempi on elänyt.

Haploryhmä

Ihmisen perimän tyyppi, joka on eri alkuperää olevilla väestöryhmillä erilainen. Haploryhmä määritetään sekä isälinjalle että äitilinjalle. Haploryhmiä vertailemalla on koetettu selvittää kansojen su-kulaisuuksia ja alkuperää.

N-Haploryhmä

(Rauhamäen, Porosalmen, Syvänsin, Harjurannan ja Suur Pielisjärven haarat)

Noin 60 % miehistä kuuluu haploryhmään N ("Niilon poikia"). Tämän klaanin esi-isät ovat kulkeneet pitkän tien Suomeen. Lähi-idästä lähdettyään he koukkaisivat Kiinasta asti Siperian kautta Suomeen. On myös sellaisia näkemyksiä, että tämän mutaation kantajat eivät ole Kiinaan asti itään edenneet ja sieltä pohjoista reittiä Suomen suuntaan siirtyneet, vaan, että haploryhmä on syntynyt lännempänä ja Suomeen kulkeutuneiden ryhmän edustajien reitti on ollut eteläisempi. Perus-haploryhmä syntyi Siperiassa n. 10 000 vuotta sitten. "Niilon poikia" voi hyvällä syyllä kutsua "mammutinmetsästäjiksi".

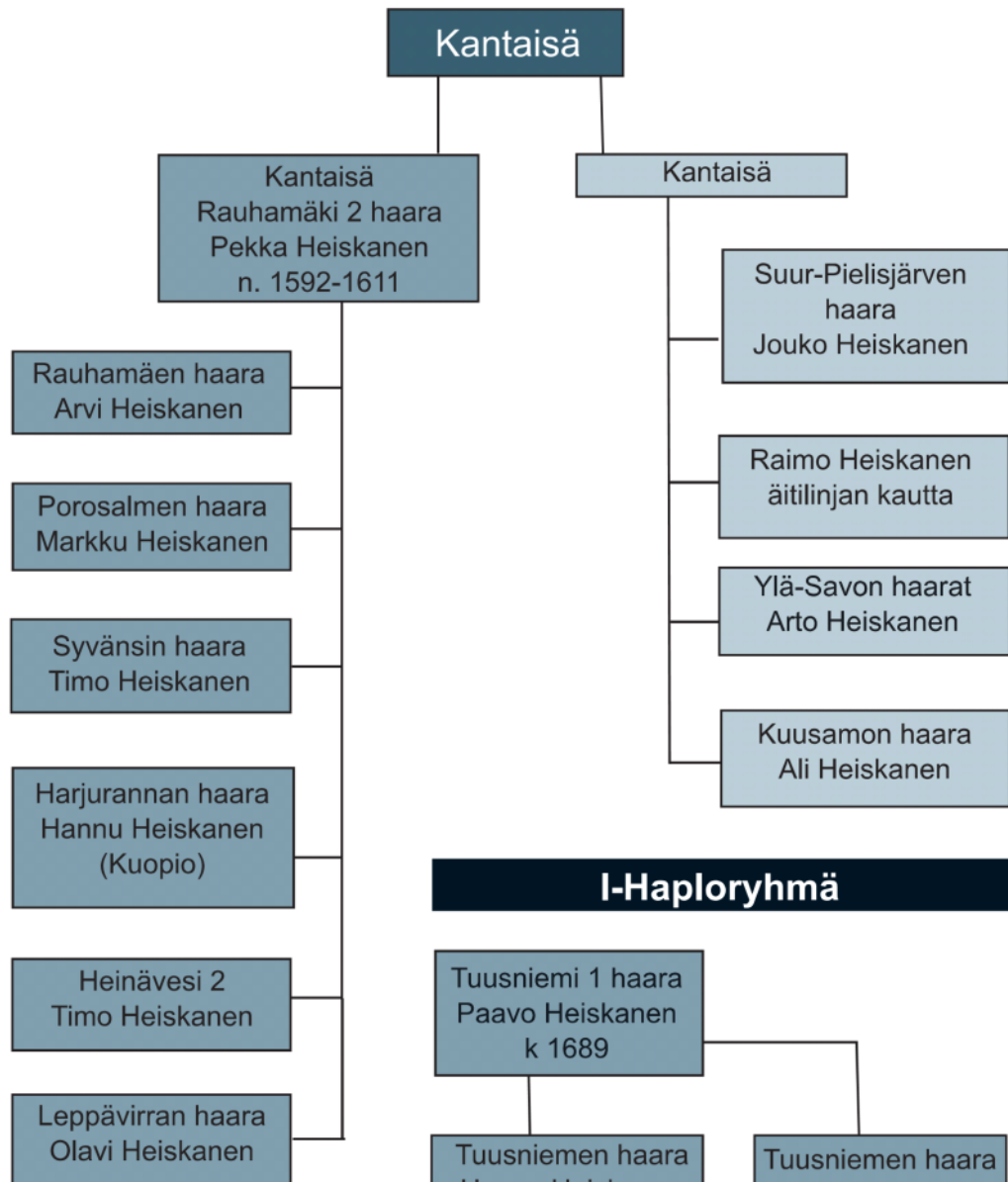
I-Haploryhmä

(Tuusniemen Haara)

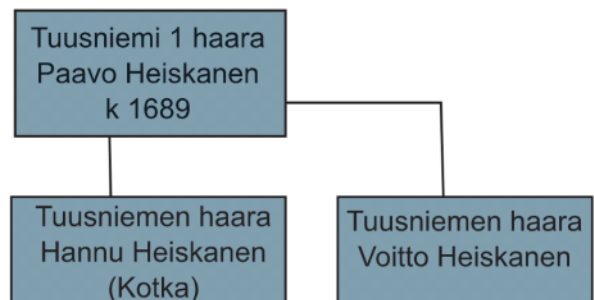
Noin 29 % suomalaismiehistä kuuluu haploryhmään I ("Ivarin poikia"). Poika, joka tämä mutaation sai, syntyi Balkanilla 25–30 000 vuotta sitten, kun mannerjäättikkö oli laajimmillaan. Sieltä haploryhmä levisi vuosituhsien kuluessa länteen ja sitten pohjoiseen, kun ilmasto lämpeni ja jään reuna pakeni. Suomalaiset kuuluvat haploryhmään I1, joka syntyi oletettavasti Pohjois-Ranskassa. 5000-6000 vuotta sitten haploryhmä oli Tanskan salmien luona ja siirtyi siitä Ruotsiin. Suomeen tätä germaanis-skandinaavista asutusta levisi useana aaltona, jo ennen viikinkiaikaa. Suomen yleisin I-alaryhmä on I1d3a, joka on ilmeisesti syntynyt jo Suomen kamaralla.

Heiskasten DNA-projekti 2015-2017

N-Haploryhmä

I-Haploryhmä

Tuusniemen Heiskaset vuosisatojen saatossa

Osa 29

Hannu Heiskasen jo yhdettätoista vuotta jatkunut fiktiivinen jatkokertomus muinaisista Tuusniemen Heiskasista, jossa on kuitenkin "tottuutta sitteeks".

Yksi suomalainen vastasi kymmentä ryssää Koljonvirralla 1808.

Kuvassa Sven Tuuva.

C. T. Staaffin kuvitusta Vänrikki Stålin tarinoihin vuodelta 1884.

Kuva: Svenska litteratursällskapet.

Tapahtui edellisessä jaksossa:

Matti palkkasi kesällä 1806 Koistisen Reetan piikseen ja niinhän siitä kävi, että Reetta oli Matille enemmän kuin pelkkä piika. Matti ja Reetta eleivät kirkonmiesten paheksumaa parisuhteen tapaisesta yhteiseloa, jota aikoinaan kutsuttiin "susipariksi". Lopulta kuudennusmies Räsäs Ana sai Mattin lupaamaan viedä Reetta vihille.

Suomen sodan aika Savossa 1808 – 1809

Honka-Matin ei vielääkään tarvinnut lunastaa lupaustaan, sillä nyt asioita tuli mutkistamaan yllättävä maailmanhistoriallinen käänne. Napoleonin aloittama maailmanvalloitus näet heijastui välillisesti myös kaukaiseen Savoona asti. Osin taitavalla diplomatialla, osin asevoimin pakottaen hän oli saanut haltuunsa lähes koko Manner-Euroopan. Ainoastaan britit ja ruotsalaiset olivat enää hänen valtaansa vasten poikkitelein. Englannin hän aikoi näännyttää mannermaasulkemuksella, johon hänen kaikki vasallivaltionsa osallistuivat. Englantilaisten kanssa ei saanut käydä minkäänlaista kauppaa, myöskään englantilaisia laivoja ei päästetty saarelle, eikä sieltä

poistumaan.

- Tuaskoha se ryssä rutale meinoon hyökkää tänne Enonsalloon? Honka-Matti arvuutteli veljeltään Kustaansodan veteraanilta Erkiltä heidän ajellessaan karjanlantaan hevospeleillä pelloille talvisyömmenä.
- Suappaa tiijä, minkä vielä eto tekkö, vastasi Erkki lyhyesti.
- Vieläkö se koe pes muuten vielä vaeviutuu yöakeaan? Kysyi Matti.
- Kyllähä se välillä juilostelloo nii pirusti että meinoon tolokku männä. Mutta em minä siitä koskaa sitä potkun antamoo pollee syytä, viaton elukkaha se olj, mite lie vuan sillo säekkynnä. Tuumaili Erkki.

- Vuan ryssän perkelettä minä syytän, joka minut vyöryttäymää sille vihovviimeselle sotaretelle aekannaa johatti, Hän manaili edelleen.
- Olj se sillo sullae iilakka lähtee sotimaa, oesit uskonna vuan äetvainoota ja jiännä kiltisti kotijaesj, neuvoi Honka-Matti veljeään jälkiviisaasti.
- Sitä ku o' poekasena niin jäpäkyörä ja utakka, ettei najuva jotta jäläkseoraoksia suattaa jootua kantoo runtustammaa ikäaejan, Erkki vastaili.

Kun Ruotsi ei suostunut lopettamaan itselleen tärkeää kaupankäyntiä englantilaisten kanssa, Napoleon kehotti liittolaistaan Venäjän keisaria Aleksanteri I:tä hyökkäämään Ruotsia vastaan. Luonnollinen hyökkäyssuunta Ruotsiin oli tietenkin Suomen itäraja, ja Savohan sijaitsi siellä rajamaakuntana.

Venäläisiä joukkoja oli keskitetty Suomen rajan läheisyyteen jo syksyllä 1807, ja seuraavan vuoden helmikuussa ne ylittivät rajan. Venäjän läntinen armeija eteni nopeasti Etelä-Suomen yli ja itäinen osasto taas hyökkäsi Savoon kenraali Tutshkovin johdolla.

Venäläisten läntinen armeija etenikin nopeasti aina Hämeenlinnaan saakka juurikaan kohtaamatta vastarintaa, itäisen siiven edetessä maltillisemmin Savon sydämeen. Maakuntaa puolustivat sen omat miehet, nimittäin Savon prikaati komentajansa eversti Johan Adam Cronstedtin johdolla. Itä-Suomea puolustavat joukot joutuivat seuraamaan tarkasti pääarmeijan liikkeitä, sillä ruotsalaisten ylipäällikkö vanha ja varovainen Klingspor suoritti perääntymisen Pohjanmaalle saakka ennätysvauhtia. Cronstedtkin sai käskyn perääntyä kohti Oulua taistelukosketusta viholliseen ottamatta.

Aluksi hän keskitti suuren prikaatinsa osastot Mikkelin seudulle, mutta venäläisten saarrosten vuoksi hänen oli vetäydyttävä

pikavauhtia Joroisten ja Varkauden kautta Kuopioon.

Esimiehensä käskyä vapaasti tulkiten Cronstedt halusi kuitenkin ottaa kosketuksen viholliseen, ja Leppävirran Kalmanlahdella se lopulta onnistuikin. Tuimempi taisto käytiin kuitenkin Kuopion seudulla. Siellä urhean savolaiskapteeni Dunckerin johdolla käytiin kylmäveristä ja taitavaa jälkijoukkojen viivytystaistelua ylivoimaista vihollista vastaan, Savon prikaatin pääjoukkojen vetäytyessä samoihin aikoihin strategisesti edullisiin asemiin Toivalan salmen taakse Kuopion pohjoispuolelle. Dunckerin toiminta herätti ihailua jopa vastapuolellakin ja kenraali Tutshkov saikin käskyn edetä kohti länttä Rautalammin ja Jyväskylän kautta karkaisemaan Ruotsista tulleen Suomen joukkojen ylipäällikön kenraali Klingsporin Pohjanlahden rannan suuntaista perääntymisretkeä.

Enonsalon seutu oli siis jäänyt varsin nopeasti rintaman väärtä puolelle. Kansalaiset saivat tietoa taistelujen kulusta, tosin viiveellä, pääasiassa huhujen ja kirkkokuulutusten perusteella.

- Voe perkele ku päästäävät Ryssän helepolla hyökkimmää piälle, ee osata ollenkaan tehä minkäälläesta vastusta, juossa pintellääm karkuu vuan minkä koivet kulukoo, totesi Honka-Matti ärhäkästi talonväelle eräänä keväisenä iltana, käytyään päivällä Tuusniemen kirkolla asioillaan ja kuullen viimeisimpiä uutisia.

- Mitteepä siellä kylillä oekeen näky? kysyi Turusen Reetta.

- Näen kuulkee päivällä toennii ihka eläviä ryssä rutaleita, oljvat kyörät karvasia ku apinat ja haesvat ku immeisen tuhma, kommentoi Honka-Matti.

- No mitteepä ne ruojat oekeen huasteljvat, jatkoi Reetta tenttaamistaan.

- Puhuva niesnättivättii jottaa iha kummoo mokellusta, josta ee okeet immeiset sua mittää tolokkuva, hän jatkoi vihulaisten mollaamista. - Ras...va... tri..., kuuluvat iäntelevän, liekkö sitte rasvarija ehtineet?

- Vae nii iänteljvät aron poeijat, kummasteli Erkki.

- Pitkät olj torrakat ukkoloella ja pajunetit kiilsvät piipunpiässä, semmosella ku saes pistee ryssee persüseeseen, niin kyllä tulis vanjalle äkkilähtö näeltä kulumilta, Honka-Matti totesi lopuksi uhmakkaasti.

- Elähä tie uhkapahhoo veljmies, ee se niin heleposti kää kun äkkinäene luuloo, minä oun sentäsj aenut tässä pirtissä joka oun kokenna minkäläesta on ite seistä väköttee pilikkana, kommentoi tähän asiantuntevasti edellisessä sodassa jalkaansa invalidisoitunut Erkki-veli.

Pääarmeijan perääntyessä huhtikuun alkuun mennessä jo Pohjois-Pohjanmaalle oli Savon prikaatinkin lähdeittävä erittäin edullista puolustusasemista Toivalan salmesta. Prikaati vetäytyi aina Revonlahdelle saakka, jossa saavutettiin huhtikuun 28. päivänä loistava voitto vihollisesta. Niin tämä, kuin pääarmeijan kymmenen päivää aikaisemmin saavuttama voittoisa vastaisku vahvistivat suomalaisten luottamusta omaan armeijaansa.

Honkalaan ei tietenkään kantautunut minkäänlaista tietoa taistelujen kulusta, joukkotiedotusvälineitä kun ei siihen aikaan ollut ja venäläiset miehittäjät määräisivät tarkoin mitä papit saivat kirkoissa kuuluttaa. Elettiin täydellisessä epävarmuudessa tulevista kohtaloista. Se tiedettiin että omat joukot olivat irtautuneet Toivalasta vihollisen takaa-ajamina, mutta kaikki muu oli vielä arvailuiden varassa.

- Eivät vuan vihulaeset tulis tälle kylälle mellastammaa ja majotuksia vuatimaan, silloin meijät hukka perrii, Turusen Reettakin siunaili.

- Ee astu kyllä ryssä tästä luukusta sisälle, jos

se o' vua vähännii meikäläesestä kiinni, uhosi Honka-Matti uhmakkaana.

Eversti Sandels hyökkäsi yllättäen Pulkkilassa majailevien venäläisjoukkojen kimppuun, jotka hajotettiin perusteellisesti ja näin saatiin taas avatuksi tie kohti Savon sydäntä. Sotainto tarttui myös savolaisiin talonpoikiin ja mm. Iisalmella kirvein ja astaloin varustautuneet kyläläiset valtasivat venäläisten suuren makasiinin.

Uusi riemukas uutinen kuultiin myös Enonsalossa: kapteeni Malmin etujoukkojen vallattua Kuopion kaupungin takaisin omille joukoille toukokuun 12. pñä. Malm eteni etujoukkoineen aina Juvalle asti, Sandelsin pääjoukon asettuessa aseisiin tuttuun paikkaan Toivalan salmeen Kuopion pohjoispuolelle. Savon prikaati viettikin kesän 1808 Toivalassa linnoittaen salmen rantoja ja mm. upottamalla kivillä täytettyjä tykkiveneitä strategisiin maihinnousupaikkoihin. Kaikki Kallaveden rannoilta löytyneet veneet kerättiin salmen pohjoispuolelle, venäläisten vesistönylityksen vaikeuttamiseksi.

Syksyn tultua ja lehtien kellastuttua tilanne kuitenkin huononi, sillä apuun lähetetty Ruhtinas Dolgoruki marssi joukkoineen Sortavalan ja Joensuun kautta kohti Jännevirtaa ja Toivalaa, suoraan Sandelsin sivustaan. Kaavin Melttusenvirralla käytiin viivytystaistelu venäläisiä vastaan varsin edullisissa asemissa. Näin ollen Enonsalo jäi taas kerran rintaman ”väärälle puolelle”. Sandelsin oli irtaannuttava saarroistuhasta ja Ruotsi-Suomen joukot marssivat, nyt Iisalmen taakse Koljonvirralle, jossa taisteltiin eräs Suomen-sodan tunnetuimmista taisteluista. Tässä taistelussa kaatui myös nuori korskea ruhtinas Dolgoruki, ikivanhan venäläisen aatelissuvun vesa, joka koki tulleen syrjityksi saatuaan siirron Euroopan suurilta sotänäyttämöiltä tänne

Savon periferiaan. Ruhtinas, jonka huhuttiin kosiskelevan itsensä keisarin tytärtä, matkasi nyt balsamoituna arkussaan mustissa vankkureissa kohden Pietaria. Länsi-Suomen joukkojen perääntymisen myötä myös Sandelsin oli vetäydyttävä Oulun kautta aina Uumajaan saakka, jossa Suomen armeija lopullisesti hajotettiin ja kotiutettiin. Hävitty sota oli ohi ja maa siirtyi Ruotsin monisatavuotisesta holhouksesta Venäjän vallan alaisuuteen.

Niin oli Savonkin rajamaakunnan ylle lopulta laskeutunut onnellinen ja auvoinen rauhantila. Kirkkojen kellotapuleista kumahteli jälleen pyhisin lepopäivien vuosisataisen soiton kumu. Elämä jatkui niin iloiseen kuin suruineenkin kohti yhä vauraampaa ja

inhimillisempää elämää täällä pohjoisissa karuissa salomaissa.

- Vae nii siinä käv, jotta ryssä sae valtaasa koko Suomemmuun, totesi Honka-Matti ihmeissään veljelleen syystöitä tehdessään pellollaan.
- Mitteehä pirua sitä tästä lopulta ookeen tulloo ku herrankelleet kiehee ryssiin ympärillä suahakseem parempia virkoja ja palakkoja. Toesta se o' muamiehellä, sama hirs niskam piällä, nyt vuan uus vieras hirsj, runoili Erkki maan tämänhetkisestä kohtalosta.
- Eläpä muuta virka veljseinj, jatkoi tähän Honka-Matti.

Jatkuu seuraavassa numerossa...

MURRESANOJEN SELVENNÖKSIÄ:

Ryssär rutale	Halventava nimitys venäläisistä
Vaevuutuu	Vaivaa
Juulistelloo	Koskea, sattua
Vyöräätyä	Lähteä mukaan
Iilakka	Voimakas halu
Jäpkyörä	Itsepäinen
Utakka	Periksi antamaton
Najuta	Tajuta, ymmärtää
Runtustaa	Liikkua vaivalloisesti
Juosta pintellä	Juosta nopeasti
Immeisen tuhma	Kakka, uloste
Niesnittää	Puhua ymmärtämättömästi
Pajunetti	Pistin (Bajonet)
Uhkapaha	Uhota
Herrankele	Herran perkele, halventava sanonta vallasväestä
Kiehätä	Lihakoida ympärillä

Maarianvaaran Aleksanteri Heiskanen

Kivellä istumassa Evert, joka menehtyi sodassa. Takana Aleksanteri ja edessä vaimonsa Eeva sylissään noin 1-vuotias Elma. Tytär Elsa kuoli 6-vuotiaana ja poika Eetu 15-vuotiaana. Takana perheen koti – Eevan syntymäkodin porstuanpohjakamari. Kuva on otettu vuoden 1923 tienoilla.

Maarianvaara sijaitsee kahden maakunnan, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan rajamailla. Se on nimensä mukaisesti kylä vaarojen keskellä ja sijaitsee juuri siinä kohdassa, jossa savolainen mäkimaaisema muuttuu pohjoiskarjalaiseksi vaaramaismaksi.

Maarianvaara sijaitsee kahden maakunnan, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan rajamailla. Se on nimensä mukaisesti kylä vaarojen keskellä ja sijaitsee juuri siinä kohdassa, jossa savolainen mäkimaaisema muuttuu pohjoiskarjalaiseksi vaaramaismaksi.

Heiskasen perheen asuinpaikka oli Lesken Kurola –niminen talo. Talon historia ennen Heiskasten tuloa on mielenkiintoinen. Kerrotaan muun muassa, että kun talon rakennustyöt olivat 1800-luvun puolivälissä salvuuvaiheessa, oli eräänä päivänä nähty suuri karhu makoilemassa pihamaalla. Vanhalla kansallahan on kertojan mukaan olettamus, että mikä tahansa metsän villieläin tietää huonoa onnea tullessaan pihapiiriin. Pian tämän talon nuori isäntä sai

surmansa salamaniskusta.

Kurolan talon tyttäristä Eeva-niminen haikautui Otavan karjakkokouluun ja oli sitten karjakkona Rüstaveden Kopolanniemen Voutilassa. Siellä ollessaan hän tapasi tulevan miehensä Aleksanteri Heiskasen. Mistä Aleksanteri oli Rüstavedelle tullut, siitä hieman myöhemmin. Nyt kuitenkin lainaus Pauli Tuppuraisen tekstiä:

"Naimisiin mentyään muuttivat Aleksanteri ja Eeva Lesken Kurolaan, vielä silloin jakamattomalle tilalle. He rakensivat mökin alkuperäisen vuonna 1853 rakennetun kartanon ns. porstuanpohjakamarista.

Heille syntyi viisi tytärtä ja kaksi poikaa. Kolmetytärtä kuoli jo lapsuusiässä, vanhin poika 15-vuotiaana ja nuorin poika 23-vuotiaana sodan uhrina.

Itse isä Aleksanteri tunnettiin huumorimiehenä ja erityisesti vanhaan luontaistalouteen kuuluvana monitaitoisena eläjänä. Pienviljelyn ohessa

hän oli puoliammatilainen metsästyksessä ja kalastuksessa.

Hän suutaroi kengät, parkitsi eläinten nahat, nikkaroi puuastiat, hevosen länget, ajopelit ja veneet. Rakennustöissä hän hallitsi kirvestyöt ja jopa sementtimiehen työt. Lisäksi hän oli myös teurastaja. Vesisuonten etsiminen ja kaivonpaikkojen katsominen olivat myös hänen töitään.

Elämä pikkutilalla suurperheen huoltajana 1920-30 -luvuilla ei ollut helppoa. Lasten kuolemat, pitkä sota-aika ja ainoan elossa olevan pojan kaatuminen kesällä 1944 löivät lähtemättömän leiman vanhan avioparin olemukseen. Elma-niminen tytär avioitui Rovaniemelle. Aleksin kuoltua vuonna 1952 jäi Eeva kotitalalleen nuorimman tyttärensä Irjan kanssa. Aleksin eläessä viimeisiä päiviään oli Eeva nähnyt unen, jossa Aleks oli varannut 17 sakkia jauho-

ja Eevalle ja sanonut niiden kyllä riittävän.”

Aleksanterin sukujuuret

Kyläkirjassa ei kerrottu Aleksanteri Heiskasen suvusta eikä siitä, mistä hän oli kotoisin. Alkoi sukututkijan salapoliisityö!

Suomen Sukuhistoriallisen yhdistyksen jäsensivuille on digitoitu ns. Kela-henkilökortit, jotka sisältävät tietoja vuosina 1939-1957 vakuutettuina olleista henkilöistä. Sieltä löytyi kuolintieto vuodelta 1952 – joulukuun 18. päivänä oli Kaavilla kuollut 30.7.1884 syntynyt Aleksanteri Heiskanen.

Tuo vuosilukuhan esiintyi Tuppuraisen kirjoituksessa juuri Aleksanterin kuolinvuotena. Vuoden 1915 henkikirjassa Aleksanteri mainitaan isänsä kanssa Riistavedellä loisena Parvialan talossa. Eeva Kuronen mainitaan samassa

Heiskasen perhettä noin vuonna 1930. Vasemmalta Elma, Eeva sylissään 1929 syntynyt Irja, Aleksanteri ja Evert. Irja elää naimatonna Rovaniemellä.

henkikirjassa Kaavilla isänsä Matti Kurosen perheessä.

Eeva Kuroselle löytyi Kaavin lastenkirjoista syntymäajaksi 11.8.1889. Eevan ja Aleksanterin vihkiäika ei ole tiedossa. Kirkonkirjojen 100 vuotta nuoremmat tiedot ovat hankalasti saatavilla.

Entä henkikirja? Vuosi 1920 on digitoitu, mutta käyttörajoituksen piirissä. Sain käyttöluvan kyseiseen henkikirjaan, mutta se on katsottavissa vain arkistolaitoksen sisäverkossa. Se tietäisi matkustamista Joensuuhun tai Jyväskylään. Onneksi on avuliaita sukututkimusopettajakollegoita, jotka auttavat. Näin löytyi tarvittava arkistotieto edellä mainittujen Eevan ja Aleksanterin avioitumisesta ja perheen perus-

tamisesta.

Kun selvisi, että Maarianvaaran Aleksanteri Heiskanen oli juuri tuo 1884 syntynyt, oli helpoa löytää hänelle vanhemmat, isovanhemmat jne. Kävi ilmi, että hänen sukujuurensa johtavat Heiskaset-sukukirjassa mainittuun Leppävirran 2. sukuhaaraan. Eli vanhimmasta nuorempaan päin kuten alla olevasta taulukosta näkyy.

*Kajja Heiskanen
sukututkija*

*Lähde: Pauli Tuppuraisen kirjoitus nimeltä Lesken Kurola kirjassa Maarianvaara. Elämää ja tarinoita vuosisatojen varrelta. Maarianvaaran kotiseutupiiri, Jyväskylä 2000
Kuvat Pauli Tuppuraiselta.*

Esivanhempien polku

I

Matti Heiskanen, s. 1688, k. 22.3.1758 Kuopion mlk Haukkala, Heiskaset-sukukirja Leppävirran sukuhaara 2 s.326

Kerttu Karvonen, Heiskanen

II

Heikki Heiskanen, s. 1725

Anna Hyvärinen, Heiskanen, s. 1747, k.

18.1.1800 Kuopion maask

III

Heikki Heiskanen, torppari, s. 24.3.1781

Kuopion maask Ritoniemi

Maria Vaittinen, Heiskanen

IV

Heikki Wilhelm Heiskanen, renki, s.

22.11.1824 Kuopion maask Ryönä 3

Heta Agneta Antikainen, Heiskanen, s.

22.1.1817, k. 12.3.1895

V

Heikki Heiskanen, mäkitupalainen Ryönä 6

Muuraismäki, s. 19.6.1849 Kuopion maask

Riistavesi 9

Ulriikka Miettinen, Heiskanen, s. 4.3.1843

Tuusniemi, k. 14.1.1908

VI

Aleksanteri Heiskanen, s. 30.7.1884, k.

18.12.1952

Ansiomitali

Suomen Sukututkimusseura palkitsi 18.3. pidetyssä Suku 2017 -tapahtumassa

Kajja Heiskasen *Suomalaisen sukututkimuksen ansiomitalilla* sukututkimuksen hyväksi tehdystä työstä sekä suku- ja henkilöhistorian tutkimuksessa osoitetuista ansioista.

Kuva: Erkki Koskimäki

Muistelmaa Vuoksenrannan suojeluskunnasta ja lotista

Tuntuu melko mahdollomalta ruveta puhumaan Vuoksenrannan suojeluskunnasta ja lotista sekoittamatta heitä Lammin vastaaviin. Tosin ei kai toiminnalla niin suurta eroa ollutkaan.

Meillä Lammilla asia on ollut nyt hyvin ajankohtaista. Kerron siitä muutamain sanoin. Neljä vuotta sitten Lammi liitettiin kuntaliitosten myötä Hämeenlinnaan, oli sellainen tuntu, että meiltä meni nyt kaikki oma toisten haltuun. Siinä meni myös komea punatiilinen entinen suojeluskuntatalo, Turvantalo.

K kaikkea sulateltiin, valiteltiin ja alistuttiin. Kun Hämeenlinna rupesi viime vuoden aikana kauppaamaan sitä myytäväksi, silloin heräsi Lammilla kotiseutu- ja talkoohenki. Ei sitä niin vain myydä. Silloin olivat oikeahenkiset ihmiset liikkeellä. Pidettiin kokouksia ja kuulemisia, tehtiin tarjouksia puolin ja toisin sillä seurauksella, että siitä muodostui loppuvuodesta 2011 Lammin Turvantalo OY. Siinä on osakkaana yrityksiä, järjestöjä ja yksityisiä henkilöitä. Yhden osakkeen hinta oli 100 euroa.

Taloa on nyt saneerattu ja siistitty lähes talkootyönä, sillä talo on ehtinyt olla monenlaisessa käytössä ja kunto sen mukainen. Talo on nyt meillä kovassa käytössä juhla- ja kokoustilana, meidän yhteisenä olohuoneena ja alakerran huoneet eri järjestöjen toimitiloina.

Ette usko miten ylpeä olen, kun saan olla vetämässä Vuoksenrannan suojeluskuntatalon lippua sen talon salkoon. On ollut minun pyynnöstäni siellä jo neljä kertaa. Isäni sai sen lipun muistolahjaksi silloin, kun suojeluskuntajärjestö lakkautettiin v. 1944. Minä sain sen isäni perintönä. Lippu oli kuitenkin liian suuri minun pienien talojeni tankoihin.

Lahjoitin sen Lammin kunnalle silloin, kun Lammi oli vielä oma kunta. Se jäi Turvantalon kaappiin, onneksi eivät ihan kaikkea vieneet Hämeenlinnaan. Lipusta on tehty ihan virallinen luovutuskirja Lammin kunnan taholta, ja silloinen kunnanhallituksen puheenjohtaja ja hallintojohtaja ottivat sen vastaan, vietettiinpä pienimuotoinen kahvitilaisuuskin asian kunniaksi.

Eiköhän tässä kohtaa ole aika päästä jo pääasiaan, Vuoksenrantaan. Tosin tiedän ja muistan siitä hyvin vähän. Olinhan 7 vuotta, kun lähdettiin ensimmäisen kerran evakkoon ja 12 vuotta toisessa lähdössä, ja silloin jo suojeluskunta- ja lottajärjestö lakkautettiin syksyllä 1944.

Kuitenkin minulla on sellainen tunto, että kaikki mitä lapsuuteeni kuului, liittyi näihin edellä mainittuihin asioihin. En niinkään muista leikkejä ja leikkikavereita. Näverin Siiri sanoo hyvin monasti, etkö sinä sitäkään muista, kun jostain lapsuuden asioista on kyse. En muista. Mutta heitä oli yhdeksän sisarusta lapsuutta muistelemassa, käytiin varmasti

monta juttua läpi. Minä olin yksin, kun Aapokin oli koulussa Viipurissa tai viimeiseksi Hämeenlinnassa. Jotain olen kuitenkin löytänyt Antti Miiikkulaisen kirjoittamasta Vuoksenrannan historiasta.

Aluksihan Vuoksenranta kuului Antrean suojeluskuntaan ja monet naisetkin ehdivät liittyä Antrean Lottiin. Vuoksenrantaan perustettiin oma osasto 12. 12.1923. Perustava kokous pidettiin Sintolassa Ukkolan talossa. Siihen liittyi 29 miestä. Samassa kokouksessa valittiin paikallispuhliköksi isäni Jussi Heiskanen.

Lotta-Svärd perustettiin Vuoksenrantaan 9.11.1924 Sintolan koululla ja puheenjohtajaksi tuli äitini Sirkka Heiskanen. He toimivat niissä tehtävissä koko sen ajan kun järjestö sai olla toiminnassa.

Vuoksenrannan suojeluskunta oli jaettu kuuteen kyläosastoon, joissa oli omat puällikkönsä. Ovat historiassa ihan tuttuja nimiä, mutta ovat varmasti jo kaikki pois joukostamme. Jäsenluettelon mukaan alkuvuosina oli noin 140-160 miestä. Nuoria miehiä kaikki, koska sotaväkeen lähtiessä piti erota suojeluskunnasta ja sieltä palattua liittyä uudelleen.

Suojeluskunta toimi ihan omilla hankkimillaan varoilla, talous oli hyvin tiukkaa. Oma kunta oli alkuvaiheessa yhtä varaton. Antrean kunta avusti jossain määrin ja joitain lahjoituksia saatiin, esim. Pölläkkälässä ollut Hackmanin saha antoi avustusta. Lottia velvoitettiin jo siinä vaiheessa avustamaan. Viipurin suojeluskunnan esikunta antoi kaikille paikallispuhliköille määräyksen, että naiset eli Lotat oli valmistettava avustamaan ja järjestämään suojeluskuntalaisten leirejä ja harjoituksia. Ja olivat sitä koko toiminnan ajan.

Suojeluskunnan ensimmäisenä hankintana oli Kaskiselästä ostettu maa-alue urheilukentäksi. Sieltä varmasti juontaa Hannes

Jantusen urheiluinto. Seuraavaksi tähdättiin jo ampumarataan, niistäkin ensimmäinen tuli Kaskiselkään ja toinen Sintolaan. Ampumaharrastuksessa Vuoksenranta oli puirinsä parhaimpia.

Tärkeänä tavoitteena oli saada oma toimitalo. Varoja ei ollut rakentamiseen, mutta 1930-luvun puolivälissä päätettiin järjestää tukkitalkoot. Oman pitäjän sahoilla saatiin sahattua 300 tukkia. Kirkonkylästä hankitulle tontille alettiin rakentaa omaa toimitaloa. Sen kustannusarvio oli 120.000 markkaa. Talo valmistui keväällä 1939 juuri sopivasti silloin, kun pilvet itätaivaalla synkkenivät. Alkoi valmistautuminen liikekannallepanoon ja yhn tehtäviin ja aikanaan Talvisotaan.

Suojeluskunnalla ja Lotilla oli molemmilla nuoriso-osastot, sotilaspojat ja pikkulotat. Ne olivat lähinnä koulutuksellisia, opettelivat sitä, mitä näkivät vanhempien tekvän. Poikien toiminta oli myös paljon uhehullista. Pikkulotat palvelivat lähinnä pikkupiian roolissa, missä nopeakinttuista tyttöä tarvittiin. Ja jokainen yritti kutoa sukkaa tai lapasta omistamallaan taidolla.

Evakkomatkan aikana pyrittiin liittymään niiden pitäjien järjestöihin, joihin asetuttiin asumaan.

Takaisin kotiseudulle palattua lottatoiminta oli aluksi puääsiallisesti paikkojen siivousta yrittäen saada vanhoja koteja asumiskelpoisiksi. Ehti olla jo muutama rauhallisempikin jakso, että voitiin jatkaa lottatoimintaa sellaisena, miksi se oli tarkoitettukin. Mutta kesällä 1944 tuli yllättäen tieto, että suojeluskunta ja lottajärjestö oli lakkautettava rauhansopimusvaatimusten mukaisesti fasistisena toimintana.

Minulla ei ole selkeää kuvaa enää, mitä silloin tapahtui. Mutta niin kuitenkin tapahtui, että 8.11.1944 Hämeenlinnassa pidetyssä kokouksessa paikallisesikunnat selvittivät keskeneräiset asiat, arkistoivat pöytäkirjat

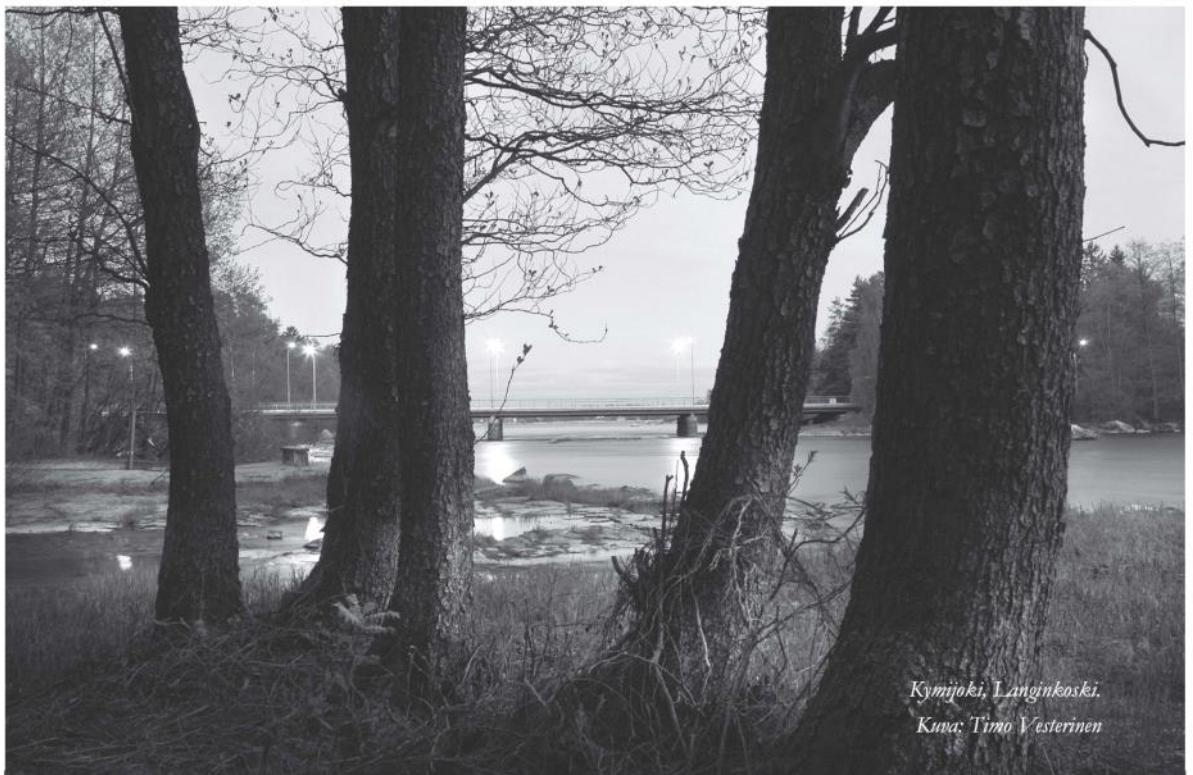
lähetettäväksi sota-arkistoon. Siinä samalla tuli lopetetuksi myös Lotta-Svärd toiminta.

Se oli varmasti kipeä isku kaikille kuuluipa sitten suojeluskuntaan tai lottiin tai ei kuulunut kumpaankaan. Vanhempani eivät varmasti oikein selvinneet siitä vammasta loppuelämänsä aikana.

Sen vamman suuruutta ei laskettu prosenteissa eikä siitä elinkorkoa maksettu. Ehkä se elämä meillä tuntui niin kipeältä, kun

varsinainen tukikohta oli Sintolan koululla ja johtolangat varsinaisesti isäni käsissä. Ja koulun pihalla oli se pieni "lottapömpeli", josta edellisessä lehdessä oli valokuva yllätyksellisen vappulumisateen seassa. Sen mukana meni myös Lottien irtaimisto ja aarteet.

Kaisa Maasilta (Heiskanen)

*Kymijoki, Langinkoski.
Kuva: Timo Vesterinen*

Kuolleita

Liisa Tellervo Heiskanen
s. 5.3.1940 Alatornio
k. 3.10.2016 Turku
Syvänsin haara 2

Aulis Heiskanen
s. 16.6.1930
k. 31.10.2016 Eno
Suur-Pielisjärven haara

Otto Emil Heiskanen
s. 2.10.1920
k. 16.8.2016 Heinävesi
Leppävirran haara 5

In Memoriam

Sukuseuramme pitkäaikainen hallituksen jäsen ja Heiskaset lehden päätoimittaja, kauppateknikko **Bo Krister Weckström** kuoli lauantaina 18.3.2017 nopeasti edenneeseen sairauteen.

Bo toimi vaimonsa Orvokin o.s. Heiskanen (Harjuranta 3) houkuttelevana Heiskasten sukuseuran hallituksessa jo

vuosina 1974-77, 1982-85 ja sihteerinä vuosina 1982-88. Yhdessä he muodostivat jo tuolloin puuhakkaan kaksikon, joka teki pyyteetöntä työtä seuran toiminnan aktivoimiseksi. Hattua täytyy nostaa, sillä kyseiset vuodet olivat nuorelle perheelle ns. ruuhkavuosia työelämän ja lastensaannin vuoksi. Tältä ajalta löytyy mielenkiintoisia muisteluja Bon itsensä kirjoittamana Heiskasten sukuseuran 50-vuotisjulkaisusta sivulta 76.

Sittemminkin Bo on toiminut sukuseurassa aktiivisesti taustalla vaimonsa myöhempiä hallitusvuosina 2000-luvulla. Bo valittiin uudelleen hallitukseen kausiksi 2015-17, ja saimme pitää muutamia kokouksia Weckströmien vieraanvaraisuudesta nauttien heidän kotonaan Klaukkalassa. Vielä tammikuun lopulla pidetyssä hallituksen kokouksessa hän oli mukana kun suunnittelimme kesän 2017 sukutapaamista. Valitettavasti ahkera työ hallituksessa tuotemyynti- ja hankintavastaavana jäi kesken. Sukuseuran kokouksissa taitavana valokuvaajanakin tunnettu Bo kutsuttiin Heiskasten sukuseuran kunniajäseneksi vuonna 2010.

Heiskaset-lehden vetovastuun Bo otti hoitaakseen vuoden 2016 alusta lukien ja hoiti tehtävää erittäin tunnollisesti ja ahkerasti. Hänen ansiostaan lehden taitto pystyttiin hoitamaan omatoimisesti ja näin säästyneillä varoilla pystymme tekemään nykyisin kolmea lehteä vuodessa. Bo aloitti vielä tämän lehden suunnittelun, mutta voimien uuvuttua vetovastuu lehdestä täytyi siirtää toisaalle.

Bota jäi kaipaamaan vaimo Orvokki, kaksi lasta ja seitsemän lastenlasta.

Heiskasten sukuseura kunnioittaa syvästi esimerkillisen aktiivista jäsentään. Ilman Bon kaltaisia uhrautuvaisia ihmisiä ei vapaaehtoisesti pyöritettävää seuratoimintaa olisi olemassa.

*Hannu Heiskanen
puheenjohtaja
Heiskasten sukuseura ry*

Heiskasten sukuseura

Heiskasten sukuseura on perustettu vuonna 1960 ja kuuluu maamme vanhimpiin sukuseuroihin. Seuran tarkoituksena on pitää yhteyttä Heiskasten suvun jäsenten välillä ja tutustuttaa heidät toisiinsa kunnioittaakseen menneitten sukupolvien muistoa, hankkia ja tallentaa erilaisia tietoja, kirjallisia kuvauksia, muistoesineitä ja valokuvia Heiskasten sukuun liittyvissä asioissa, suorittaa tai suorittaa sukututkimusta sekä järjestää sukujuhlia ja retkiä.

Seuran jäseneksi voi liittyä jokainen Heiskasista isän tai äidin puolelta polveutuva henkilö, samoin kuin jokainen joka on tai on ollut naimisissa mainittuun sukuun kuuluvan tai siitä polveutuvan henkilön kanssa. Sukuseuran varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä myös muu sellainen henkilö, joka on kiinnostunut sukuseuratoiminnasta.

Heiskasten sukuseura ry:n hallitus 2015-17

Hannu Heiskanen
0500 267 422
hannu.h.heiskanen@kesko.fi
Puheenjohtaja, Sukututkimusvastaava

Perttu Kähäri
040 774 8794
perttu.kahari@aalto.fi
Varapuheenjohtaja, Päätoimittaja

Jorma Heikkilä
03 778 6657, 040 763 5481
jorma.heikkila@pp.inet.fi
Sihtööri

Orvokki Weckström
09 8796 119, 050 300 1602
orvokki.weckstrom@suomi24.fi
Perinnetietovastaava

Voitto Heiskanen
040 594 1486
Jäsenasiat: heiskaset.sukuseura@gmail.com
*Jäsenrekisterinhoitaja, Kirjasto- ja arkistovastaava,
Kotisivuvastaava*

Paula Erama-Kuosmanen
040 415 7018
Tuotemyyntivastaava

Aino Laakso
040 151 6969
ainolaakso@outlook.com
Yhteisövastaava

Kauko Hotti
0500 454 230
kauko.hotti@abs-hallintopalvelut.fi
Taloudenhoitaja

Jäsenrekisterinhoitajan terveiset

Kiitos kaikista yhteydenotoista. Jos saitte jäsenmaksun paperilla ja teillä on sähköposti, ilmoittakaa se osoitteeseen: heiskaset.sukuseura@gmail.com. Maksattehan jäsenmaksunne, ettei minun tarvitse lähetellä muistutuksia.
Voitto Heiskanen, Jäsenrekisterinhoitaja

Heiskasten sukuseuran pankkiyhteys
Danske Bank FI13 8000 1100 7754 45

Seuran kotisivut
<http://heiskasten.sukuseura.fi>

KEVÄTKAMPANJA!

Heiskaset – poimintoja polun varrelta

Tarinakirja, jossa 30 kirjoittajaa ja kertojaa muistelee Heiskasten suvun vaiheita menneiden vuosisatojen kuluessa. Kirjan on toimittanut palkittu sukututkija Kaija Heiskanen.

NYT VAIN 5 €!

**OSTA VIEMISEKSI TAI LAHJAKSI SUKULAISELLE.
SOPII KAIKILLE!**

MUISTA SUKULAISTASI SUKULAHJALLA!

Heiskaset-pöytäviiri

Viirin kuvioaihe on Salme Halosen (o.s. Heiskanen) suunnittelema. Keltaisella pohjalla lepää musta polviorsi, joka kuvaa eteenpäin kulkemista. Sen alla on kaksi vastakkain olevaa punaista tulusrautaa, jotka kuvaavat suvun kipinöitsevää luovuutta ja aloitekykyä. Tulusraudat muodostavat myös H-kirjaimen viitaten siten suvun sukunimeen.

HINTA 35 €.

ARVOKAS LAHJA MERKKIPÄIVÄN KUNNIAKSI!

LAHJAIDEOITA KESÄN JUHLIIN!

Heiskaset-sukuviiri

Sukuseuran sukuviiriä on valmistettu keväästä 1998 lähtien. Sukuviirissä toistuu pöytäviirin kuvioaihe. Viirin koko on 30 x 300 cm.

HINTA 50 €.

JOKAISEN ISÄNNÄN JA EMÄNNÄN TOIVELAHJA!

TILAA HELPOSTI!

Myyntivastaava Paula Erama-Kuosmanen

040-415 7018

paula.eramakuosmanen@gmail.com

Tilaukset toimitetaan postitse, hintoihin lisätään postikulut ja mahdolliset pakkauskulut.

Ostamalla sukutuotteita tuet Heiskasten sukuseuran työtä!

Heiskasten varsinainen sukokokous ja kesäjuhla Kotkassa 12.-13.8.2017

Lauantai 12.8. (Kaikki lauantain kohteet sijaitsevat kävelyetäisyyden päässä toisistaan)

11:00 **Ilmoittautuminen Merikeskus Vellamo**

12:00 **Lounas, Merikeskus Vellamo**, ravintola Laakonki

13:00 **Tervetuloa, Merikeskus Vellamo Auditorio Ilmari**

13:15 **Varsinainen sukokokous**

15:00 **Kahvitauko, Merikeskus Vellamo**, ravintola Laakonki (sukuseura tarjoaa)

15:30 **Heiskasten sukututkimus- ja DNA-projekti**, Auditorio Ilmari

Ari Kolehmainen

16:30 **Tutustuminen Suomen Merimuseoon**, Sukuseura kustantaa pääsymaksut

18:00 **Majoittuminen**

Hotelli Merikotka tai Seurahuone

20:00 **Illallinen Merimiesravintola Kairo** (Kairon broileri/Kymiläisen lohi - ilmoita valintasi ilmoittautuessa)

Sunnuntai 13.8. Sunnuntain siirtymiset kaupungin sisällä (n. 10 km) hoidetaan kimpakyydeillä.

8:00 **Aamupala hotellilla majoittuville**

9:00 Siirtyminen Langinkoskelle kimpakyydeillä

9:30 **Tutustuminen Langinkosken keisarilliseen kalamajaan**

11:00 Siirtyminen Sapokkaan kimpakyydeillä

11:30 Merimatka Varissaareen

12:00 **Linnoitussaari Varissaari**

Merilinnointi Fort Elisabeth

Ruokailumahdollisuus Ravintola Kvaakku

14:00 Merimatka Sapokkaan,

14:30 **Maretarium - merikala-akvaario**

16:00 **Sapokan vesipuisto**, kierros kävellen omaan tahtiin, vapaa pääsy

Tervetuloa viihtymään yhdessä merellisessä hengessä!

Ilmoittautuminen:

Ilmoittaudu heti tai viimeistään **30.6.2017**. Ilmoittautumiset **Voitto Heiskaselle** sähköpostitse voitto.heiskanen@elisanet.fi, puhelimitse **040-5941486**, postitse **Voitto Heiskanen, Pajutie 8 H 1, 02770 ESPOO** tai **Heiskasten sukuseuran nettisivuilta**. Kertokaa, mihin osiin haluatte osallistua ja jos tulette Kairoon, kumpaa ruokaa haluatte syödä.

Varissaari. Kuva: Kotkan matkailutoimisto

Tunnetko Kotkaa? Nyt on mahdollisuus saada tiivis paketti merkittävästä merenkulku- ja satamakaupungista. Heiskasten sukkokous ja kesäjuhla järjestetään tulevana kesänä Kotkassa.

Lounastamme ja pidämme kokouksen **Merimuseo Maretariumissa**. Virallisen sukkokouksen lisäksi kuulemme sukkututkija Ari Kolehmainen esitelmän: Heiskasten sukkuseura ja DNA-projekti. Tämän jälkeen tutustumme museoon. Illalla kokoonnumme maamme kuuluisimpaan **merimiesravintolaan, Kairoon**, jossa syömme Kairon broileria tai Kymiläisen lohta ja vietämme iloista iltaa. Aamulla menemme **Langinkoskelle tutustumaan keisarilliseen kalastusmajaan**. Yli sata vuotta sitten paikkaan ihastui Venäjän tuleva keisari Aleksanteri III, joka rakennutti kalastusmajan ja vietti siellä kesäpäiviä perheineen. **Sapokasta**, josta menemme tuurilla (vuoromoottorilla) **Varissaareen** kaupungin laidalle ja Itämeren suurimman meritaistelun, Ruotsinsalmen taistelun äärelle. Siirrymme takaisin Maretariumiin, joka on suomalaisten kalojen akvaario. Maretariumin jälkeen voimme tutustua Sapokan vesipuistoon kävellen. Vesipuisto on palkittu puisto, joka on kuuluisa kukkaistutuksistaan.

Kutsu

Heiskasten sukuseuran varsinainen sukokokous 12.8.2017

klo 13.15 Kotkassa Merikeskus Vellamon Auditorio Ilmarissa, Tornatorintie 99,
48100 Kotka.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat ja lisäksi seuran sääntöjen muutos.
Lisätietoja Voitto Heiskanen 040-594 1486 tai voitto.heiskanen@elisanet.fi.

Kuva: Timo Vesterinen